

HACK JE LES

en de invloed hiervan op de
betrokkenheid van de studenten

ONDERZOEK NAAR
EEN INTERVENTIE IN DE
RETAILOPLEIDINGEN
ROC VAN TWENTE

In het voorjaar van 2021 heeft het Practoraat Versterken Leerproces Niveau 2 een onderzoek gedaan naar de invloed van de interventie HACK JE LES. Daaruit blijkt dat studenten heel goed weten wat zij graag zouden willen veranderen aan hun opleiding. **ANNELOES DE JONG- TEN HAGEN MED**

»

Sinds 2011 is de opleiding Verkoop Retail (opnieuw) gevestigd in Enschede. In de eerste jaren bestond de doelgroep alleen uit niveau één en twee studenten, die de voltijdse BOL opleiding volgden. Dit zijn opleidingen waarbij de studenten vier dagen naar school gaan en één dag ervaring opdoen in de praktijk. Gaandeweg de jaren heeft de opleiding zich ontwikkeld en zijn er opleidingen niveau 3 en 4 toegevoegd. Sinds 2019 is het ook mogelijk om de bovengenoemde opleidingen in een BBL variant te volgen, waar bij de studenten minimaal 20 uur per week werken en een dag per week naar school gaan.

Diverse Retail-opleidingen kampen met tegenvallende prestaties van studenten en hoge uitvalscijfers. Daarnaast ervaren docenten matige betrokkenheid onder de studenten. Binnen deze opleidingen wordt er gezocht naar een goede manier om de studentbetrokkenheid te vergroten.

ALS JIJ JE OPLEIDING MOCHT INRICHTEN, HOE ZOU JIJ DAT DAN DOEN?

Hoewel het nog niet zeker is of een hogere studentbetrokkenheid goed is voor leeropbrengsten en minder studie uitval, wijst eerder onderzoek daar wel op: studenten die zich meer betrokken voelen, doen het door de regel beter dan minder betrokken studenten.

Om bovenstaande te onderzoeken is de interventie HACK JE LES, als proef geïmplementeerd bij de

Retailopleidingen in Enschede. Studenten van de entree tot en met niveau 4, zowel BOL als BBL, zijn 'gehackt' en hebben daarmee geparticipeerd in het onderzoek naar het vergroten van de betrokkenheid bij de opleiding.

HACK JE LES

De interventie HACK JE LES is erop gericht om studenten te laten nadenken over de inrichting van hun eigen opleiding. HACK JE LES motiveert de studenten door naar hen te luisteren, door hen uit te dagen en door hun handvatten en verantwoordelijkheden te geven. Studenten weten heel vaak goed wat er schort aan hun eigen onderwijs. Toch is er in de aanloop van de dag zelden tijd om het hierover te hebben. De interventie HACK JE LES zet het reguliere programma voor één uurtje stop om hierover te praten met de studenten.

Tijdens de les begeleiden hackers de studenten bij het werken aan één centrale vraag: 'Als jij je opleiding mocht inrichten, hoe zou jij dat dan doen?' Aan de hand van deze vraag gaan de studenten brainstormen over wat er allemaal anders kan of verbeterd zou kunnen worden. Vervolgens gaan zij met het belangrijkste punt aan de slag. De studenten schrijven een actieplan waarin zij zelf de lessen, de opleiding of het schoolklimaat kunnen verbeteren. Met deze actieplannen kunnen zij op hun docenten, teammanager of andere medewerkers afstappen om hun ideeën uit te proberen. Studenten leren zo het belang en nut van hun eigen bijdrage inzien.

De interventie duurt een uur en vervolgens is het aan de studenten om het uitgewerkte actieplan uitgevoerd te krijgen. Uiteraard kunnen ze terugvallen op hun studieloopbaanbegeleider (SLB'er). Hij of zij kan de

studenten aansporen.

De opleiding kan hierdoor een eerste stap zetten naar een klimaat waar alle studenten zich vrij voelen om kritisch te zijn over hun onderwijs, maar ook initiatief te tonen om daar wat aan te doen. Op deze manier werken studenten, docenten en leidinggevend samen en leren ze wat van elkaar.

ONDERZOEK

Studenten en docenten van de opleiding Retail hebben vrijwillig meegedaan aan een onderzoek om te kijken (1) wat studenten aan hun opleiding zouden willen veranderen en (2) wat HACK JE LES voor studenten en docenten heeft opgeleverd.

Alle brainstormvellen en actieplannen van de studenten, entree t/m niveau 4, leerjaar 1 t/m 3, zijn geanalyseerd om te kijken (a) welke verbeterpunten zij noemden, (b) of er generieke en/of specifieke thema's te onderscheiden zijn voor verschillende retailopleidingen en (c) welke verbeterpunten de studenten als eerste wilden aanpakken. De betrokken docenten zijn geïnterviewd om te achterhalen welke verbeteracties er daadwerkelijk zijn ingezet en wat de opbrengsten voor de docenten (en studenten) zijn geweest.

UITKOMSTEN

Uit de analyse van de actieplannen komt er een tweetal generieke thema's naar voren die binnen alle opleidingsniveaus (entree t/m niveau 4), leerjaren (1 t/m 3) en leerwegen (BOL en BBL) worden genoemd; de studenten zouden graag meer keuze willen uit verschillende keuzedelen en ze willen liever geen fysieke en online lessen op dezelfde dag (tijdens de coronaperiode).

Daarnaast komen er een aantal specifieke thema's naar voren.

Niveau 4 studenten zouden graag meer mogelijkheden willen hebben voor het versneld doorlopen van hun opleiding. De BOL studenten zouden een duidelijkere koppeling met de beroepspraktijk willen, bijvoorbeeld door meer gastlessen of het organiseren van bezoeken aan bedrijven.

De generieke en specifieke verbeterpunten, die door veel studenten genoemd werden (bijvoorbeeld meer keuze bij keuzedelen en een duidelijkere koppeling met de beroepspraktijk) hadden duidelijk de prioriteit. Hier werden actieplannen op geformuleerd. Geen van de actieplannen was gericht op het verbeteren van een specifiek vak of het handelen van een specifieke docent.

Docenten geven in de interviews aan dat studenten het lastig vinden om daadwerkelijk actie te ondernemen op de genoemde thema's. Wellicht vinden ze het spannend om op de desbetreffende docent af te stappen of weten ze niet wie ze aan moeten spreken. Studieloopbaanbegeleiders geven aan dat zij de studenten hierin meer hadden kunnen stimuleren om tot

actie over te gaan. De studieloopbaanbegeleiders verwachten dat ze meer resultaat hadden kunnen behalen als ze duidelijker een vinger aan de pols hadden gehouden. De studieloopbaanbegeleider verwacht dat de drempel nu te hoog voor is de studenten om bijvoorbeeld bij de teamleider binnen te stappen.

Ondanks dat studenten de acties niet helemaal van de grond krijgen, wordt er vanuit het docententeam gewerkt aan de realisatie van de door studenten genoemde verbeterpunten. Docenten geven duidelijk aan dat zij zich herkennen in de meest voorkomende thema's. Ze zijn zich door HACK JE LES bewust geworden van de sterke punten en aandachtspunten van de opleiding en gaan hier enthousiast mee aan de slag. Het feit dat de actiepunten worden opgepakt, zorgt ervoor dat studenten zich gezien voelen en dit moet zorgen voor een betere band tussen de docenten en de studenten.

AANBEVELINGEN EN CONCLUSIES

Door HACK JE LES zijn de docenten

zich meer bewust van wat er leeft onder de studenten en wat zij graag anders zouden willen zien. De docenten lijken het in ieder geval als een compliment te kunnen beschouwen dat de actieplannen voornamelijk organisatorisch zijn en geen betrekking hebben op een individueel vak of een individuele docent.

Docenten geven aan dat de actieplannen nog te weinig op initiatief van de studenten zelf uitgevoerd worden. Op dit moment onderneemt het onderwijsteam actie om de opleiding te verbeteren op basis van de door studenten aangegeven feedbackpunten. Inmiddels heeft het team bijvoorbeeld het aanbod voor de keuzedelen voor studenten verdubbeld. Om de studenten te helpen zelf initiatief te nemen, kan er gekeken worden wat de studenten nodig hebben om daadwerkelijk tot actie over te gaan.

DOCENTEN ZIJN
ZICH MEER BEWUST
VAN WAT ER LEEFT
ONDER DE STUDENTEN

Een aandachtspunt is nog hoe de aanpak HACK JE LES duurzaam in de opleiding ingezet kan worden. Door HACK JE LES kunnen docenten samen leren hoe ze studenten kunnen helpen om zelf initiatief te nemen. Wil je jouw studenten meer betrekken bij (de inrichting van) hun onderwijs? Laat dan ook een van je lessen hacken! ■

DE AUTEUR IS DOCENT-ONDERZOEKER
'VERSTERKEN LEERPROCES NIVEAU 2',
ROC VAN TWENTE